

Orf: Viral Bir Cilt Hastalığı Olgusu

Cemal Üstün, Celal Ayaz, Mehmet Faruk Geyik, Mustafa Kemal Çelen, Salih Hoşoğlu

Özet: *Ellerinde çok sayıda veziküller ve püstüller yaralarla polikliniğe başvuran 37 yaşında erkek hasta cilt şarbonu ön tanısıyla yatırıldı. Ampirik antibiyotik başlanan hastaya cilt biyopsisi yapıldı. Biyopsi materyalinin histopatolojik incelemesi sonrasında, Poxviridae ailesinden orf virusuna bağlı viral cilt infeksiyonu olduğu anlaşıldı. Bu nedenle orf konusu irdelendi.*

Anahtar Sözcükler: *Cilt infeksiyonu, orf, poksvirus.*

Summary: *Orf. A case of viral skin disease. 37-year-old male patient, who had several vesicular and pustular lesions on his hands, was admitted to our outpatient clinic. He was hospitalised with the diagnosis of cutaneous anthrax. Empirical antibiotic was begun and cutaneous biopsy was performed. A viral skin infection related to orf virus from the Poxviridae family was detected by the histopathological examination of the biopsy material. Thereby the subject of orf was studied.*

Key Words: *Skin infection, orf, poxvirus.*

Giriş

Viral bir cilt hastalığı olan orf, erythema contagiosum veya kontagiyöz püstüller dermatit olarak bilinir. Genellikle koyun ve keçilerden doğrudan veya dolaylı temasla insana bulaşır. Epiteliyotropik özelliğe sahip olan orf, bir DNA virusudur. Etken *Poxviridae* ailesinin Parapoxvirus cinsindedir (1-4).

Normal şartlarda dış ortama oldukça dayanıklı olan virus, infekte materyal içinde uzun süre yaşayabilir. Eter ve diğer lipid çözütilere dirençli olup, 30°C'nin altında 30 dakikada inaktive olur. Elektron mikroskopunda, virusa ait partiküllü granüler görünümleri ile diğer poksviruslardan kolayca ayırt edilebilir (5,6).

Orf genellikle koyun ve keçilerde, ağız etrafında bazen de vücudun kılsız bölgelerinde veziküller ve püstüller tarzda dö-küntülü hastalık oluşturur. Virus, infekte hayvanlardan doğrudan veya dolaylı temasla insana bulaşarak benzer klinik tablolara yol açar (2,7). İnsanda genellikle el, kol veya yüzde çok sayıda soliter lezyonlar oluşturur (1). Orf lezyonları görünüm olarak cilt şarbonu lezyonlarına benzediğinden, Türkiye gibi cilt şarbonunun endemik olduğu yerlerde hastalığın tanısını koymak güç olabilir (4).

Bu olguda orf virusunun neden olduğu, deride çok sayıda veziküller ve püstüller lezyonla karakterize orf hastalığı olgusu sunuldu.

Olgu

Polikliniğe ellerinde çok sayıda ve çapları 1-3 cm arasında değişen yaralarla gelen 37 yaşında erkek hasta, cilt şarbonu ön tanısıyla yatırıldı. Hikayesinde 10 gün önce koyun kestiği; koyun kesiminden üç gün sonra her iki elin parmaklarında kaşınıtılı, deriden hafif kabarık ve etrafı kızamık yaraların olduğu öğrenildi. Daha sonra bu yaralardan önce açık renkli, sonra koyu renkli bir iltihabi sıvının aktığı ifade edildi. Yaraların bir

hafta içinde siyah ve sert bir kabuk oluşturduktan sonra diğer el ve kola yayıldığı saptandı.

Fizik muayenede genel durum iyi, bilinç açık, ateş 37°C idi. Sağ el işaret parmağında, sağ ve sol ön kolda çapları 1-3 cm arasında, etrafı eritemli, ödemli ve ortası krutlu çok sayıda lezyon vardı (Resim 1-3). Diğer sistem muayeneleri normaldi. Hastada cilt şarbonu düşünülerek ampisilin/sulbaktam 4 gr/gün parenteral başlandı.

Laboratuvar incelemede lökosit 4600/mm³ (%51 parçalı), hematokrit %37, eritrosit sedimantasyon hızı 24 mm/saat, CRP 5.1 mg/l bulundu. Kan biyokimyası normal sınırlarda saptandı. Sağ el işaret parmağı ve sağ ön koldaki lezyonlardan deri biyopsisi ve yara kültürü alındı. Kültür materyalinden yapılan Gram boyamasında patojen mikroorganizma görülmedi. Yara kültüründe de üreme olmadı. Biyopsi sonucunda kesitlerde eozinofilik inklüzyon cisimcikleri içeren vakuolarize hücreler, çok katlı yassı epitel ile örtülü dokuda epitel altında proliferatif damar kesitleri ve mononükleer iltihabi hücre infiltrasyonu ile karakterize olan orf hastalığıyla uyumlu lezyonlar bulundu (Resim 4).

Orf tanısı konulan hastanın antibiyoterapisi kesildi. Oral antihistaminik ve lokal iyod solüsyonu ile yara bakımı yapıldı. Hasta klinikte bir hafta takip edildikten sonra taburcu edildi. İki ay sonra kontrole geldiğinde, yaralarının iz bırakmadan tam olarak düzeldiği görüldü.

İrdeleme

Orf ilk olarak 1890 yılında Walley tarafından tanımlanmıştır (3). Dünya genelinde görülebilen bir hastalıktır. Özellikle koyun ve keçilerin çok olduğu kırsal alanlarda endemiktir (1). Bahar mevsiminin sonunda insidansı artar (6). Meslek hastalığı olan orf daha çok çiftçilerde, çobanlarda, veteriner hekimlerde, kasaplarda ve et endüstrisi çalışanlarında görülür (3,4,8). Hastalık, infekte hayvandan insana derideki küçük yaralanmalardan geçer. Lezyonlar sıklıkla ellerde (%95) görülür. Nadir olarak yüzde de görülebilir. Deri ile temasın olduğu yerde 3-7 günlük kuluçka döneminden sonra kırmızımımsı bir papül oluşur. Sonra lezyon genişleyerek 2-3, bazen 5 santimetreye

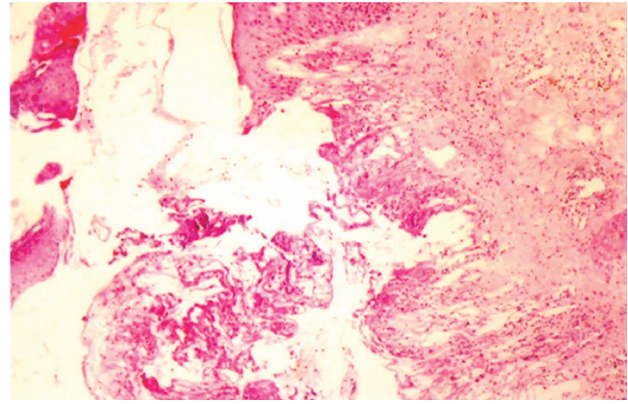
Resim 1. Sağ el işaret parmağında orf lezyonları.

Resim 2. Sağ ön kolda orf lezyonları.

Resim 3. Sol ön kolda orf lezyonları.

Resim 4. Orf lezyonunun histopatolojik görünümü.

varan çapta hemorajik püstül veya bül haline gelir. Daha sonra ortası krutlanır ve etrafı grimsi beyaz eritemli bir halka ile çevrelenir (Resim 2 ve 3). Bitkinlik, ağrı, ateş, kaşıntı, lenfadenit ve lenfanjit görülebilir. Lezyonlar genellikle 4–6 haftada kendiliğinden iyileşir (5,7,8). Hastamızda ağrı ve kaşıntı dışında diğer bulgulara rastlanmadı.

Hastalığın tanısında koyun-keçi ile temas, hayvan kesme öyküsü, lezyonun görünümü ve epidemiyolojik veriler önemlidir. Kesin tanı; lezyondan alınan örnekte elektron mikroskopuyla virusun gösterilmesi, viral kültür, biyopsi materyalinin histopatolojik incelemesi, immünofluoresan antikor testleri ve diğer serolojik incelemeler ile konur (4-6). Biyopsi örneklerinde genellikle üst epidermis hücrelerinde solukluk ve vakuolizasyonla karakterizedir. Ayrıca vakuolize epidermal hücrelerde eozinofilik intrasitoplazmik inklüzyon cisimcikleri ve mononükleer hücre infiltrasyonu vardır (4). Benzer histopatolojik değişiklikler hastamızda da vardı.

Orfun ayırıcı tanısında en önemli hastalık cilt şarbonudur; çünkü her ikisi de meslek hastalığı olup hasarlı deri ve mukozada lezyon oluşturur. Her iki hastalıkta da klinik bulgular ve epidemiyolojik veriler benzerdir (5). Bu nedenle hastamızda başlangıçta cilt şarbonu düşünüldü ve hastaya ampirik antibiyotik verildi. Ancak laboratuvar incelemeleri sonrasında orf tanısı konulunca antibiyotik kesildi.

Orf lezyonları iyi huylu olup kendini sınırladığından semptomatik tedavi dışında özel bir tedaviye gerek yoktur. Lezyo-

nun temiz tutulması ve bakımı yeterlidir. Lokal iyod kullanımının faydalı olduğu bildirilmektedir. Hastalık 4-6 haftada kendiliğinden iyileşir. Süperinfeksiyon gelişirse antibiyotik kullanımı önerilir. İmmünoşüprese olgularda ve iyileşmeyen lezyonlarda %40'lık lokal idoksiüridin uygulaması veya eksizyonel cerrahi girişim yararlıdır (1,4,5,7). Hastamızda herhangi bir komplikasyon görülmedi. Cildindeki yaralar lokal yara bakımı ile sekiz haftada iz bırakmadan tam olarak düzeldi.

Orf, önlenmesi güç bir hastalıktır; çünkü infekte hayvanda görülebilen lezyonlar yoktur. Ayrıca virusa karşı etkili bir aşı bulunmamaktadır (2,3). Hastalığın endemik olduğu bölgelerde ve insidansının yüksek olduğu mevsimlerde hayvanlarla doğrudan teması önleyeceğinden eldiven kullanımı hastalıktan korunmada faydalı olabilir.

Sonuç olarak, koyun-keçi gibi hayvanlarla temas sonrası cilt lezyonu gelişen hastalarda orf düşünülmelidir. Zoonozların endemik olduğu yerlerde ayırıcı tanıda düşünülmesi gereken en önemli hastalık cilt şarbonudur. Ayırıcı tanılarında cilt biyopsisi yol gösterici basit bir yöntemdir.

Kaynaklar

1. Lo C, Mathisen G. Human orf in Los Angeles County. *West J Med* 1996; 164(1): 77-8
2. Geerinck K, Lukito G, Snoeck R, *et al.* A case of human orf in an immunocompromised patient treated successfully with cidofovir cream. *J Med Virol* 2001; 64(4): 543-9

3. Maki A, Hinsberg A, Percheson P, Marshall DG. Orf: contagious pustular dermatitis. *CMAJ* 1988; 139(10): 971-2
4. Ünal G, Gündeş S, Üstün M. Human orf: eçhtyma contagiosum report of five cases. *Turk J Med Sci* 2002; 32: 173-5
5. Altunay H, Öncül O, Balođlu H, Saraçođlu N. Bir viral deri infeksiyonu olgusu: orf. *İnfeks Derg* 2002; 16(3): 371-6
6. S.R.C.S. Barraviera. Diseases caused by poxvirus – orf and milker’s nodules – a review. *J Venom Anim Toxins incl. Trop Dis* 2005; 11(2):102-8
7. Aygün G, Çavuşlu Ş, Cingil H, Birinci İ. Erythema multiforme ile komplike olmuş bir orf olgusu. *Klimik Derg* 2000; 13(1): 39-40
8. Lowther CM. The risks of being a sheepherder’s wife. *West J Med* 2001; 175(2): 84-5